

MEVCUT İLK VE ORTA ÖĞRETİM PROGRAMLARININ “JEOLJİK MİRAS” VE “JEOPARK” BİLİNCİNİN OLUŞMASINA ETKİLERİ

Emine Günok^a, Yaşar Suludere^b

^a*Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Coğrafya Eğitimi Anabilim Dalı,
Teknikokullar, Ankara*

^b*Jeolojik Mirası Koruma Derneği (JEMİRKO), PK 10, Maltepe, Ankara
(eminegunok@me.com)*

ÖZ

Jeolojik korumanın ana unsurları olan “jeolojik Miras” ve “Jeopark”, üzerinde yaşadıkları fiziki çevreyi kişi ve toplumlara anlatabilmenin yöntemi veya uygulamaları olarak ele alınabilir.

Çevreyi doğru tanımamanın en yaygın sonucu doğal afetlerdir. Öte yandan, artan nüfus ile onun doğurduğu hızlı yapılaşma ve çeşitlenen hammadde tüketimi doğanın hızlı tahribatına, dolayısıyla yerkürenin geçmişi için belge niteliğinde olan jeolojik öğelerin ortadan kalkmasına yol açmaktadır. Jeolojik miras olan bu varlıkların yok olması ise yerkürenin anlaşılmasını güçleştirmektedir.

Jeopark ve jeolojik miras, ergin bireylerin uğraşlarıdır, kısmen eğitim içerir. Gelişmiş toplumlarda ise doğa koruma bilinci, okul öncesinden başlayarak ilk ve orta öğretimde verilir, kalıcı ve gerçekçi olanı budur. Bu konuda başlı başına dersler olduğu gibi, fen bilgisi, çevre, yaşam, biyoloji, coğrafya vb derslerin kapsamları amaca uygun olarak zenginleştirilmiştir.

Ülkemizdeki durumun tespiti için ilk ve orta öğretim dersleri ve ders kapsamları incelenmiştir. Sonuç ümit verici olmaktan uzaktır. Müfredatta Jeolojik koruma, jeopark, jeolojik miras kavramları kelime olarak bile yoktur. Yerbilimi grubundan coğrafya dersi yalnızca Lise 2 ve Lise 3’de okutulmaktadır. Diğer yerbilimi konuları ise “enerji” kapsamında, petrol ve kömürün anlatılması dolayısıyla ele alınır. İlkokul 4, 5, Lise 1, 2, 3 müfredatının toplamında Tarih 10 saat, Biyoloji 13 saat, İngilizce 24 saat, Coğrafya dahil tüm doğa bilimleri 6 saat okutulmaktadır. Yıllar içinde saat miktarında küçük değişiklikler olmakla birlikte oranların aynı kaldığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Jeolojik miras, jeopark, ilk-orta öğretim

EFFECTS OF THE PRESENT PRIMARY AND HIGH SCHOOL EDUCATION PROGRAMMES IN TURKEY ON THE FORMATION OF AWARENESS FOR “GEOLOGICAL HERITAGE” AND “GEOPARKS”

Emine Günok^a, Yaşar Suludere^b

*^aGazi University, Gazi Education Faculty, Department of Geography Education
Teknikokullar, Ankara*

*^bConservation of Geological Heritage Association (JEMİRKO), P.O Box 10 Maltepe, Ankara
(eminegunok@me.com)*

ABSTRACT

As the core elements of geological protection; Geological Heritage and Geoparks can be considered as the practical ways to express the physical environment to the people and community, on which they have been spending their life.

The natural disasters are the most widespread consequence of unknown environment. On the other hand the fast structuring as the consequence of rapidly increasing population and the diversifying raw material consumption cause the fast devastation of the nature and give rise to disappearance of Geological Heritage which are reference legibility's for the past of the Earth. The disappearance of this wealth as Geological Heritage makes the understanding of the Earth extremely difficult.

Dealing with geoparks and geological heritage involve partial education which has to be the adult people occupation. In the developed countries, the awareness for protection of the nature, commence prior to school education and given in primary and high school levels, which is realistic and perdurable. The syllabus of courses as Science, environment, life, biology, geography etc. are enriched in accordance with the objective and on the other hand there are also specific lessons on these topics.

In order to identifying the status of our Country in this respect, the lessons and their syllabus of primary and secondary schools are investigated. The conclusions are far-off from being hopeful. In the syllabus the concepts of “geologic conservation”, “geopark” and “Geological Heritage” do not exist even as vocabulary. Geography lessons from group of the earth sciences are instructed only in second and third class levels of high schools. Other earth sciences topics are dealt within the scope of “energy” during mentioning of petroleum and coal. In spite of the fact that, within the syllabus of 4th and 5th degrees of primary schools and 1st, 2nd and 3rd degrees of high schools the durations of total history lessons sums to 10 hours, biology lessons sums to 13 hours, English language lessons sums to 24 hours; but, unfortunately the duration of the total natural sciences including geography lessons sums up to only 6 hours. Although over the years minor changes have taken place regarding the total hours of these lessons; the ratios remained the same.

Keywords: Geological heritage, geoparks, high-school education